

Міністерство освіти і науки України
Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Національний університет «Львівська політехніка»

ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ

Збірник тез доповідей
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих учених, студентів і курсантів

28 листопада 2019 року

Львів – 2019

Захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених, студентів і курсантів, м. Львів, 28 листопада 2019 року. Львів, ЛДУ БЖД, 2019, 290 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Андрій КУЗИК – д.с.-т.н., професор, проректор Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (ЛДУ БЖД);

Володимир САМОТИЙ – д.т.н., професор, завідувач кафедри управління інформаційною безпекою ЛДУ БЖД;

Євген МАРТИН – д.т.н., професор, завідувач кафедри управління проектами, інформаційних технологій та телекомунікацій ЛДУ БЖД;

Василь ПОПОВИЧ – д.т.н., доцент, начальник навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУ БЖД;

Ольга МЕНЬШИКОВА – к.ф.-м.н., доцент, заступник начальника навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУ БЖД з навчально-наукової роботи, полковник служби цивільного захисту;

Олександр ПРИДАТКО – к.т.н., заступник начальника кафедри управління проектами, інформаційних технологій та телекомунікацій ЛДУ БЖД;

Наталія КУХАРСЬКА – к.ф.-м.н., доцент, доцент кафедри управління інформаційною безпекою ЛДУ БЖД;

Тарас БРИЧ – к.т.н., доцент кафедри управління інформаційною безпекою ЛДУ БЖД;

Орест ПОЛОТАЙ – к.т.н., доцент кафедри управління інформаційною безпекою ЛДУ БЖД;

Марія ШАБАТУРА – к.т.н., доцент кафедри управління інформаційною безпекою ЛДУ БЖД;

Ігор МАЛЕЦЬ – к.т.н., доцент, доцент кафедри управління проектами, інформаційних технологій та телекомунікацій ЛДУ БЖД;

Назарій БУРАК – к.т.н., доцент кафедри управління проектами, інформаційних технологій та телекомунікацій ЛДУ БЖД;

Ольга СМОТР – к.т.н., доцент кафедри управління проектами, інформаційних технологій та телекомунікацій ЛДУ БЖД;

Роман ГОЛОВАТИЙ – к.т.н., викладач кафедри управління проектами, інформаційних технологій та телекомунікацій ЛДУ БЖД;

Олександр ХЛЕВНОЙ – викладач кафедри управління проектами, інформаційних технологій та телекомунікацій ЛДУ БЖД.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.

Бужанська М., Мацага В. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	132
Ільчишин Я., Марич В., Соловійов Д. ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ЯК СОЦІАЛЬНА НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ДЕРЖАВИ.....	135
Ляшенко А., Герасимов А., Прокопов С. МЕТОДИ ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	138
Марич В., Ільчишин Я., Грунт Р. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТЕРОРИЗМУ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА.....	141
Проць Б.О., Кулик С.Ю., Бардін О.І. ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ	144
Смолінська М.В., Малець І.О. ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ	147
Тютченко С.М., Дембицька Т.П. ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ НА БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	149
Чепурний Б., Карабінович А. ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ	151
Школик В. ЧИ МОЖНА ПЕРЕМОГТИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ?..	153

Секція 2

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Напрямок 7. Інформаційні технології управління проектами

Медяник Є. І. «ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ARTIFICIAL INTELLIGENCE».....	157
Тарапата Н.В., Шеремей В.С., Мартин Є.В. СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ АНАЛІЗУ БЕЗПЕКИ УКРИТТІВ... 	159
Ходирєва І., Мирошніченко В. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ.....	162
Штерн Б. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ	165
Яковчук В.С., Мартин Є.В. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ БЕЗПЕКИ ВОДІТІВ	168

Напрямок 8. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Tania Ven, Yuliia Onofriichuk, Roman Golovaty I USE OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGY IN EDUCATION.....	171
Гаврись А., Гарасим'юк І. ВИКОРИСТАННЯ ГЕЙМІНГУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	173
Голуб Є. ЗАСТОСУВАННЯ ГРАФІЧНОГО МЕТОДУ АНАЛІЗУ ДАНИХ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ.....	176

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТЕРОРИЗМУ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА

Марич В., Льчишин Я., Грунт Р.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів

Досліджено вплив інформаційного тероризму на безпеку життєдіяльності суспільства. Наведена коротка характеристика інформаційного тероризму. Проаналізовано основні категорії інформаційного тероризму. Розглянуто та роз'яснено відмінності у поняттях «тероризм» та «інформаційний тероризм».

Ключові слова: інформаційний тероризм, інформаційна зброя, соціальні мережі, безпека життєдіяльності.

The influence of information terrorism on the security of society is investigated. A brief description of information terrorism is given. The main categories of information terrorism are analyzed. Differences in terms of "terrorism" and "information terrorism" are considered and explained.

Keywords: information terrorism, information weapons, social networks, life safety.

У сучасному світі відбуваються кардинальні зміни у сфері безпеки життєдіяльності та забезпечення міжнародної безпеки суспільства. Безпека перестала розглядатись лише у військово-політичних категоріях. Пов'язано це з появою нових видів загроз як на глобальному, так і на регіональному рівнях. Слід зазначити, що серед всіх економічних, екологічних, політичних та інших проблем, які частіше за все мають характер міжнародних, на важливому місці стоїть проблема тероризму. Зокрема за останні десятиліття, внаслідок бурхливого розвитку суспільства, з'явилася нова соціальна небезпека – інформаційний тероризм. Така проблема несе у собі глобальне значення і велику небезпеку для міжнародного співтовариства. Якщо раніше тероризм обмежувався кордонами тієї чи іншої країни, то нині ці межі стерті, і він набув характеру всесвітньої проблеми, з якою зіткнулися всі учасники міжнародних правовідносин.

Інформаційний тероризм - це, насамперед, форма негативного впливу на особистість, суспільство і державу усіма видами інформації. Його ціль – ослаблення і розхитування конституційного ладу. Він ведеться різноманітними силами і засобами – від агентури іноземних спецслужб до вітчизняних і закордонних засобів масової інформації. Інформаційний тероризм здійснюється в області, що охоплює політичні, філософські, правові, естетичні, релігійні й інші погляди й ідеї, тобто в духовній сфері, там, де ведеться боротьба ідей. Доступність інформаційних технологій значно підвищує його ризики, бо, чим інформативнішим є суспільство, тим більш воно піддатливе до впливів масово-психологічного терору [1].

Інформаційний тероризм можна розділяють на дві основні категорії:

1. Інформаційно-психологічний тероризм (контроль над засобами масової інформації з метою поширення дезінформації, чуток, демонстрації могутності терористичних організацій): а) медіа-тероризм або „медіа-кілерство” зловживання інформаційними системами, мережами, та їхніми компонентами для здійснення терористичних дій та акцій;

2. Інформаційно-технічний тероризм (завдання збитків окремим елементам і всьому інформаційному середовищу супротивника в цілому: руйнування елементної бази, активне придушення ліній зв'язку, штучне перезавантаження вузлів комунікації тощо): а) кібер-тероризм – сукупність дій, що включають інформаційну атаку на комп'ютерну інформацію, обчислювальні системи, апаратуру передачі даних, інші складові інформаційної інфраструктури, яка здійснюється злочинними угрупованнями або окремими особами [2].

У рамках ООН розроблена конвенція про боротьбу з тероризмом, яка враховує наявні сьогодні Конвенції і відповідні Резолюції Генеральної Асамблеї. Проте, навіть цей міжнародний документ не став базою, яка прибрала прогалину визначення поняття «тероризму». Тероризм не є чимось безпричинним, оскільки це певне соціальне явище, яке виникло внаслідок конкретних дій чи подій та яке несе певну мету. Загалом тероризмом можна назвати спосіб досягнення певних політичних цілей шляхом диверсій і нагнітання страху у суспільстві.

На відміну від тероризму у звичайному його розумінні, інформаційний тероризм є менш страхітливим, оскільки немає вибухів, жертв. Проте, якщо поглянути на ситуацію з іншого боку, стає зрозуміло, що картина не настільки радісна як здавалось. Інформаційний тероризм – не лише кіберзлочин, це не коректні маніпуляції з інформацією, її підтасування, у деяких випадках подача свідомо помилкових фактів, наслідком чого і є залякування населення та впровадження параноїдальних думок. У сучасному світі інформаційні технології є у вільному доступі, що значно підвищує ризики негативних масово-психологічних впливів на свідомість людей.

Джерелами інформаційного тероризму стають засоби масової інформації. Саме через них у значній кількості випадків здійснюється психологічний вплив на осіб внаслідок легкості сприйняття такої інформації. Такий вид інформаційного тероризму прийнято називати інформаційно-психологічним.

Соціальні мережі (соц-мережі) – найбільш до ступний і небезпечний засіб впливу на загальну масову думку людей. Соціальна мережа зараз є елементом масової культури [3].

Прикладом практичного інформаційного протиборства стала подія, коли в грудні 2016 року найбільші соціальні мережі, такі як facebook, twitter, youtube, за підтримки microsoft об'єдналися для боротьби з контентом екстремістського змісту, блокування певного виду матеріалів, що викликають підозру на вміст пропаганди до насилля, порнографії, терористичних дій тощо[4].

В наші дні інформаційний тероризм більше тисне на свідомість і психіку людей, ніж раніше. Таким чином можна вважати, що інформаційний тероризм являє собою принципово новий вид терористичної діяльності, що спрямований на використання сучасних інформаційних технологій з метою порушення або знищення державної інфраструктури та безпеки суспільства. Його особливістю є маніпуляції свідомістю людей шляхом активного використання психологічного впливу. Слід зазначити, що попри всю сукупність матеріалів досліджень, що проводились з цього питання, протидія даному виду злочинної діяльності значно відстає від потреб безпеки життєдіяльності суспільства. Кажучи точніше, вона знаходиться на стадії становлення і потребує наукового забезпечення особливо на рівні організаційно-безпечного аспекту. Саме тому існує досить яскрава перспектива подальшої розробки питання інформаційного тероризму та протидії йому на міжнародному рівні.

Література:

1. Електронний ресурс: http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=149;
2. Бойченко О. В. Медіа-тероризм: особливості сучасних ознак інформаційної безпеки / О. В. Бойченко // Інтегровані інтелектуальні робото технічні комплекси (ПРТК-2009): Друга міжнародна наук.-практ. конф. (25–28 травня 2009 р.). – К.: НАУ, 2009. – С. 230–232.;
3. Електронний ресурс: <https://uk.wikipedia.org>;
4. Мітін В. І. «Інформаційний тероризм на сучасній міжнародній арені», Міжнародний науковий журнал «Інтернет наук».